

Srpska arheologija
između teorije i činjenica
XI

Arheologija smrti

Filozofski fakultet
Odeljenje za arheologiju
Centar za teorijsku arheologiju

Beograd
29. i 30. mart 2024.

Većina istraživača danas je saglasna u stavu da tragovi formalnog i struktuiranog polaganja tela preminulih članova zajednice predstavljaju jednu od najstarijih arheološki registrovanih manifestacija prisustva predstavnika roda *Homo*. Od tih prvih postupaka koji ukazuju na svesno i promišljeno ponašanje, pa sve do danas, načini na koje se zajednice suočavaju sa smrtnošću su mnogobrojni i menjaju se u zavisnosti od mnogih činilaca, tako da, po Falanderu i Estigoru, „univerzalni problem smrti ima gotovo neograničen broj rešenja“. Mnoga od ovih rešenja podrazumevaju manipulaciju različitim oblicima materijalne kulture i/ili prisustvo pripadnika drugih životinjskih vrsta. Otud su funerarne prakse stalni i neizbežan predmet istraživanja svih arheologa, bez obzira na hronološke i geografske odrednice. Kroz istoriju discipline, formulisane su brojne i jednako raznovrsne teorijsko-metodološke postavke na kojima počivaju interpretacije grobova i nekropola, među kojima se može uočiti nekoliko zajedničkih imenitelja:

- Formalno polaganje tela pokojnika u skladu sa regulisanim običajima ukazuje na složene i apstraktne, često simboličke predstave unutar grupe;
- Ove predstave tiču se ritualnog/religijskog, ali i drugih aspekata života grupe, uključujući i njeno društveno ustrojstvo i ekonomske aktivnosti;
- Pogrebne prakse su bogat izvor različitih informacija o zajednici živih koji su te prakse sprovodili;
- Grobovi i nekropole predstavljaju kompleksan arheološki zapis, kojem se može i mora pristupiti sa različitih stanovišta i otud su često predmet interdisciplinarnih posmatranja.

Namera ovogodišnjeg skupa Centra za teorijsku arheologiju je da omogući diskusiju o ovom složenom i višedimenzionalnom problemu sa različitih stanovišta, trenutno raspoloživih u teoriji i praksi arheologije. Predložene teme obuhvataju, ali se ne ograničavaju na sledeće aspekte funerarnog zapisa:

- Ritualne i simboličke prakse pre, tokom i nakon sahrane;
- Odnos zajednice prema živom i mrtvom telu;
- Grobovi i nekropole kao mesta kolektivnog sećanja;
- Konstrukcija društvenih identiteta kroz pogrebne prakse;
- Smrt i moć – grob/nekropola kao politički/simbolički kapital
- Mesta sahrana – funerarni pejzaži;
- Čuvanje za večnost: prezentacija i interpretacija grobova i grobnih nalaza u muzejima;
- Grobovi i nekropole kao arheološko nasleđe;
- Smrt (umiranje i sahranjivanje) u istoriji arheologije
- Arheologija kao suočavanje sa smrtnošću (*memento mori*)

Mole se zainteresovani učesnici da apstrakte izlaganja (200–300 reči) pošalju na e-mail adresu sbabic@f.bg.ac.rs najkasnije do **08. marta 2024. godine**. **Konferencija će biti održana 29. i 30. marta 2024. godine**. O svim tehničkim detaljima učesnici konferencije će biti naknadno obavešteni.